

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรกรมอนามัยให้มีความเข้าใจในบทบาทปฏิบัติ
แห่งกฎหมาย และมีทักษะความเชี่ยวชาญในการสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ในวัยรุ่น
พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐
ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

การบรรยาย เรื่อง แนวคิดและมุมมองต่อการดำเนินงาน
ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอนามัยทั้ง ๓ ฉบับ
โดย นายพิชญ์ แสนประเสริฐ ที่ปรึกษากรมอนามัย



การบรรยายหัวข้อ “กฎหมายกับสุขภาพ” เป็นการบรรยายเพื่อให้
ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างกฎหมายกับสุขภาพ
โดยเรื่อง “สุขภาพ” เป็นการอธิบายให้เห็นภาพ Life Course Concepts
คือ การมองภาพระบบสุขภาพโดยมองภาพรวมตลอดช่วงชีวิต
และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ได้แก่ Source ต้นเหตุ,
Pathway ช่องทาง, Receptor ผลต่อมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจถึงต้นเหตุ/สาเหตุของ
ปัญหาสุขภาพ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในแต่ละช่วงชีวิต

เรื่อง “กฎหมาย” ซึ่งหมายถึงกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ
ของกรมอนามัย ประกอบด้วยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์
ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาด
อาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ
เป็นกลไกสำหรับใช้ในการควบคุมป้องกันต้นเหตุ/สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา
สุขภาพ

ตามวิสัยทัศน์ของกรมอนามัยซึ่งเป็นองค์กรหลักของประเทศ ในการ
อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อประชาชนสุขภาพดี
ซึ่งหากมองย้อนถึงการทำงานในอดีต และปัจจุบัน สิ่งที่เห็นได้ชัด คือมีการ
เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เช่น ในอดีตการทำงานจะเป็นเรื่องของบริการ
เน้นรูปแบบของการพัฒนา และมุ่งเน้นในเรื่องของการส่งเสริม แต่ในปัจจุบัน
ได้เปลี่ยนจากการบริการเป็นการลงมือทำ เน้นการทำงานในลักษณะร่วมมือ
กัน และสนับสนุนให้ประชาชนได้ทำด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งจากการทำงานที่
เปลี่ยนไปในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้น เป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานต้องคิดว่าจะทำ
อย่างไรกับอนาคต โดยมีหลักคิดสำคัญ คือ

- ยุกระดับความคิดจาก “งาน” ในอดีตสู่ “การสร้างความเป็นธรรม” (Paradigm Shift)
- มองให้เห็น “เป้าหมาย” ที่แท้จริงมากกว่าการเห็นเชิงปริมาณ (Goal)
- คิดให้เป็นระบบ (System Thinking)
- Enable-Mediate-Advocate
- ให้ความสำคัญกับปัญหาเชิงพื้นที่ (Area Based)
- เสริมอำนาจภาคประชาชน (Active Community)
- สร้างศักยภาพเพื่อรองรับอนาคต (Modern Hazard)

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงาน ปัจจัยความสำเร็จ
ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ พร้อมสะท้อนแนวคิด มุมมองที่มีต่อการ
ดำเนินงานตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอนามัยทั้ง ๓ ฉบับ

ข้อเสนอจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

★ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- การพัฒนาศักยภาพของเจ้าพนักงานตามกฎหมายและภาคีเครือข่าย
- ส่งเสริมให้ อปท. สามารถวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่และวิเคราะห์ภาคีเครือข่าย
ในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น และเข้าใจในกระบวนการใกล้เคียงในกรณีที่มี
ปัญหาหรือมีคดีความ

★ พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

- การชี้แจงและสื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย
แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับพื้นที่
- การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจจากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงาน
ของศูนย์อนามัย เพื่อนำไปถ่ายทอดต่อในระดับจังหวัด

★ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

- เสนอให้เพิ่มตำแหน่งพยาบาลเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจาก
เป็นผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนงานตามกฎหมาย
- ควรสร้างความรู้และความเข้าใจในระดับชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน เพื่อเป็น
สื่อกลางในการสื่อสารให้แก่ประชาชนในชุมชน
- ควรให้ อปท. เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะในภาพรวม :

๑. ควรมีช่องทางในการสื่อสารสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เช่น Application ที่สามารถ
โต้ตอบประเด็นปัญหาได้ในทันที
๒. ในกรณีที่ให้หน่วยงานในระดับพื้นที่เป็นผู้ของงบประมาณ ส่วนกลางควรระบุ
แหล่งของงบประมาณให้ชัดเจน

จากข้อเสนอที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นายพิชญ์ แสนประเสริฐ
ที่ปรึกษากกรมอนามัยได้ให้แนวคิดสำหรับบุคลากรศูนย์อนามัยในการ
ปฏิบัติงาน ดังนี้

- อย่างมองปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานที่ผ่านมาเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน
ในอนาคต เนื่องจากปัญหาดังกล่าวจะปิดกั้นทางในการทำงานที่จะเกิดขึ้นใน
อนาคต กล่าวคือ การมองอดีตจะทำให้เรามองไม่เห็นทางในอนาคต
- ในการทำงานควรเปลี่ยนวิธีคิดแบบแยกส่วนให้เป็นวิธีคิดแบบหุ้นส่วนเพื่อ
ให้เกิดการทำงานแบบเสริมกัน
- การสร้างจินตนาการทางความคิด โดยการสร้างผังความคิด แล้วเดินตามผัง
ในแต่ละขั้นตอนที่วางไว้ ซึ่งจะช่วยให้เห็นสิ่งที่ขาดและสามารถเติมเต็มสิ่งที่ขาด
ได้อย่างตรงจุด